

MIHAI VITEAZUL ȘI PRAHOVA

LIA MARIA DULGHERU și NINA GRIGORE

Mihai Viteazul a ocupat tronul Țării Românești când situația internațională era extrem de complicată: se desfășeau tratate ce dăduseră speranțe de răgaz binefăcătorilor, se produceau mutații neașteptate în sistemul de alianțe, marile state făceau eforturi de a-și întări pe orice cale sau măcar de a-și păstra pozițiile în starea conflictuală ce se crease și tindea să ia proporții. Presiuni externe tot mai insistente și dificultăți politice și economice interne, prejudiciau statutul politic al Țărilor Române, făceau iminentă încorporarea lor în hotarele puterilor vecine care le disputau: Imperiul otoman, Imperiul habsburgic și Regatul polon.

Atent la schimbările politice ce se petreceau, Mihai Viteazul a manifestat un extraordinar spirit de inventivitate în strategia alianțelor, apte să conducă la întărirea puterii domniei pe plan intern și la creșterea rolului Țării Românești pe plan internațional. În funcție de forța de amenințare, era necesar un minuțios plan care îmbina calculul diplomatic cu acțiunea militară. Plan pus de el în aplicare, rezultatul fiind recăștigarea libertății politice și întruparea ideii de unire românească - suport în strădaniile celor ce i-au urmat.

În planurile marelui domn Mihai Viteazul pentru realizarea unui stat unitar românesc în vatra străvechii Dacii, a ființat și crearea în Prahova a unei zone strategice, unde să poată fi pregătită militar acțiunea de unificare politică a celor trei țări surori și de unde să pornească spre Transilvania.

După lupta de la Călugăreni din 13/23 august 1595 și eliberarea cetății Giurgiu de sub otomani, Mihai Viteazul și-a stabilit cetatea la Gherghița, localitate unde, în apropiere, se uneau râurile Teleajen și Prahova și pe văile cărora se putea trece mai ușor în și din Transilvania. Aici, în "Gherghița", "în orașul Gherghița", "în cetatea Gherghița", "în scaunul Gherghița", "în cetatea de scaun Gherghița", stă aproape fără întrerupere și emite documente de la 7 ianuarie la 25 iulie 1596: la 7 ianuarie și 9 ianuarie; la 16 și 19 februarie; la 10, 14, 16 și 30 aprilie; la 4, 14, 15, 27 și 28 mai; la

3, 15, 19, 20 și 23 iunie; la 18, 19, 24 și 25 iulie 1596 (în acest interval mai emite două documente din Târgoviște, la 31 mai și 7 iulie)¹ și tot de aici scrie regelui Poloniei, Sigismund III, la 16 martie 1596².

De altfel, Mihai avea un număr mare de călărași, instalând garnizoane la Gherghița, la Mănești, Ploiești și Târgșor³.

În toamna anului 1596, o oaste de tătari năvălește în Țara Românească, jefuind în satele și târgurile din câmpie și Prahova. Mihai Viteazul s-a îndreptat spre Gherghița, oraș în care se găsea hanul Gherei cu grosul armatei sale. Uimit de îndrăzneala și curajul bravului voievod, hanul se retrage, urmărit de oastea munteană care-i provoacă mari pierderi. Gherghița, însă, era departe de munți.

Sub raport economic, Gherghița, Ploiești și Târgșor se aflau pe marele drum comercial care trecea de-a lungul râurilor Prahovei, Teleajenului și Ialomitei. În acest context, Mihai Viteazul, mare strateg, se decide să-și stabilească reședința la Ploiești, aflat mai sus de Gherghița, dar și destul de aproape de râurile Prahova și Teleajen, ceea ce lăsa deschise cele două posibilități de acces în Transilvania. "Așadar a cumpărat Mihai Voievod satul Ploiești și a vrut să facă oraș în satul Ploiești" spunea Radu Șerban într-un hrisov din 7 ianuarie 1610⁴.

Din păcate, nici un document referitor la cumpărarea satului Ploiești de Mihai Viteazul n-a ajuns până la noi. Hrisoavele din 6 ianuarie 1610, din care am citat și din 26 iunie 1615 (al lui Radu Mihnea) dar și hrisovul lui Duca Vodă din 3 decembrie 1675, ne spun cum a decurs tranzacția în privința unei a șasea părți din satul Ploiești în schimbul a jumătate de sat de la Băicoi.

În ce an a cumpărat Mihai Viteazul satul Ploiești? În lipsa documentelor, judecând în context, nu putea fi decât anul 1596 sau primul sfert al anului 1597. Presupunem că imediat ce Ploieștiul devine reședința temporară, a început construirea doritei și necesarei curți domnești și că însuși domnul va fi supravegheat începuturile acestei lucrări. În acest interval, voievodul revine la Gherghița după 8 până înaintea de 28 septembrie 1596, timp în care mai emite trei documente din scaunul acestui oraș⁵.

Avem motive să credem că incinta și casa domnească din Ploiești s-au ridicat relativ repede, deoarece la 20 mai 1597 Mihai Viteazul emite primul document din această localitate "întărind lui Ștefan Postelnicul ocine la Siliște - lângă apa Teleajenului - Frijăreni și Călugăreni și un sălaș de țigani. Am fost de față jupân Dumitru din Cepturi mare vornic și jupân Teodosie Rudeanul mare logofăt și Negre spătarul și Stoica Raioșanul vistier și Radu Florescu comis și Stroe Buzescul stolnic și Șerban paharnic și jupân Preda Buzescu mare postelnic, ispravnic, Teodosie mare logofăt.

¹ D.R.H., B. Țara Românească, XI, 1593 - 1600; *Domnia lui Mihai Viteazul*

² Hurmuzaki, *Supliment II*, vol. I, 1510 - 1600, p. 379 - 380, nr. CXCIII

³ N. Stoicescu, *Oastea lui Mihai Viteazul*, în *Culegere de studii*, Ed. Academiei, București, 1975, p. 78 - 79

⁴ A.D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a II, vol. V, București, 1914, p. 444 - 445

⁵ D.R.H., vol. XI, doc. 137, 203, 205; documentul 137 scris de "Iane logofăt, în cetatea de scaun Gherghița, în luna septembrie 15 zile, de la Adam până...în anul 7104"

Am scris eu, Stoica logofătul, în Ploiești, luna mai 20 zile, de la Adam până acum cursul anilor, anul 7107 (1597)⁶. Cert este că Ploieștiul dispune, încă de pe acum, de "o curte solid construită"⁷.

Pe bună dreptate, se poate spune că emiterea unui document dintr-o localitate nu aruncă asupra acesteia aura de capitală. Exemplele sunt numeroase și se găsesc și la Mihai Viteazul. Despre noua destinație a Ploieștiului începe să se știe și în afara țării. Astfel, la 29 septembrie 1597 "au sosit la Ploiești doi capugii" cu scrisoare către principe; acesta a hotărât a-i îndrepta către Târgoviște, unde avea să ajungă și el spre seara lui 30 septembrie, pentru a le acorda audiența, și mustemesterul Erich Lassota îl informează pe împăratul Rudolf al II-lea, din tabăra de la Stătești, imediat ce primește știrea transmisă de voievod⁸. Erau aceiași capugii care, împreună cu câțiva tătari, fuseseră primiți de Mihai Viteazul la 26 septembrie, la Micșunești⁹ și conform obiceiului, fuseseră îndrumați spre reședința domnului. Acesta se grăbește să-i îndepărteze de Ploiești, deși i-ar fi fost mai aproape de tabăra de la Stăteștii Buzăului, unde se afla, decât la Târgoviște. Prudența cu care își ferește domnul de ochii iscoditori ai otomanilor, într-un moment în care armata - pe care dorea s-o treacă Dunărea după îngheț - nici nu se afla acolo, ne face atenți asupra locului pe care îl deținea Ploieștiul în planurile militare ale voievodului.

Mihai Viteazul a dat ploieștenilor toate privilegiile economice (posibilitatea de a avea târg de două ori pe săptămână, miercurea și duminica) și sociale de care se putea bucura un oraș în vremea aceea, "aflându-să moșie slobodă domnească moșia Ploiești"¹⁰, document din 1775 al lui Alexandru Ipsilanti, unde se face referire la acte de la Mihai Vodă, existente la acea dată.

Numeroasele documente emise în Ploiești, unde și-a stabilit reședința, consemnează că avea "o curte solid construită în care își primea soliile", confirmă prezența voievodului în mijlocul armatei, fiind "locul iubit" al întregitorului de neam; la 6 iulie 1598 Mihai Viteazul trimite scrisori către emisarii imperiali, numind Ploieștiul "Ex curia nostra Ploiest, 6 iulie 1598 Michael Vaivoda"¹¹.

În iulie 1599, secretarul Ioan Dirahi din Satu Mare, trimis de Mihai Szekely (comandantul cetății Satu Mare) mărturisește: "Am ajuns la măriia sa voievodul în ziua a zecea a aceleiași luni (iulie) în târgul numit Ploiești. Între altele s-a bucurat voievodul că (domnia voastră) i-a trimis pe propriul său subaltern"¹², și tot la Ploiești sosește, într-o nouă solie, în octombrie 1599, Pancrațiu Senyei, cancelarul lui Andrei Báthory. Mihai "pusese să fie adus în oraș noaptea, și tot noaptea i-a dat drumul, ca

⁶ *Ibidem*, p. 303 - 305, doc. 229

⁷ Raportul lui Stanislaw Golski, în I. Darahi, *Călători*, vol. IV, București, 1972, p. 224

⁸ *Mihai Viteazul în conștiința europeană, I, Documente Externe*, București, 1982, p. 205 - 207

⁹ I. Darahi, *op. cit.*, p. 116

¹⁰ Sevastos, *Monografia orașului Ploiești*, p. 829

¹¹ *Mihai Viteazul în conștiința europeană, I, Documente externe*, București, 1982, p. 205 - 207

¹² I. Darahi, *op. cit.*, p. 116

să nu afle ceva despre expediție"¹³; George Palaticz, un alt diplomat sosit în octombrie 1599 în Ploiești nu pătrunde secretul pe care disciplina militară instituită de Mihai îl disimulase atât de bine! "Mihai lucra cu atâta taină, încât împărțindu-și armia în deosebite locuri, nu lăsa lui Polaticz să vadă numai trei sute de pedestrași din gvardiștii săi. Întorcându-să lângă cardinalul, Polatycz îi raporta răspunsul lui Mihai Viteazul adăugând că n-a văzut dânsul nici o pregătire de război"¹⁴.

Reverendul napolitan Paolo Sartorio în "relatarea despre războaiele dintre creștini și turci în Ungaria, Transilvania și Valahia, până la sfârșitul acestui an 1600", ne descrie situația din Ploiești astfel:

"Valahul găsindu-se la Zegonigh unde se concentrau oști de diferite națiuni în număr de 25.000 luptători pedestri și de cavalerie și așteptând să-și sporească trupele, a pornit, în luna lui octombrie (1599), din acest loc spre Ploiești cu trupele mai sus menționate, primind și alți oameni de aici, din țară, care toți împreună au constituit un mare număr de 60.000 de oameni"¹⁵.

De asemeni, Stephanus Szamosközy (Zamosius), născut probabil la Cluj în 1565 și decedat la Alba Iulia la 29 martie 1612, a fost cel mai de seamă istoric al Ungariei și al Transilvaniei secolelor al XVI-lea și al XVII-lea; a urmat cursurile Universității din Heidelberg și Padova, a redactat "Istoria Transilvaniei 1598 - 1599 - 1603", fiind o cronică a acestei perioade, descrie atmosfera și oștirea din Ploiești în octombrie 1599 astfel:

"Mihai și-a adunat deci o bună parte a oștirii sale în orașul Ploiești. A instalat aici, pe pietele și străzile comunei, grupuri de valahi și traci, adică sârbi - le-a înarmat astfel cum ar trebui să se înfrunte imediat cu dușmanii - localitatea a fost înconjurată de cavaleri, călăreți, numiți curteni și de detașamente de polonezi. Din piață până la palatul voievodului erau înșirați în rânduri de câte cinci, cinci mii de infanteriști, comandați în cea mai mare parte de Baba Novac. Între aceste rânduri au fost aduși în fața lui Mihai mai întâi cel mai vrednic, Gheorghe Meko împreună cu comandantul în subordine..."¹⁶ și puși să jure credință voievodului, fiind înconjurat de familie și dregătorii săi. De aici, din Ploiești, în octombrie 1599, în fruntea oștilor sale, a plecat spre Transilvania, pe valea Teleajenului și pe valea Buzăului pentru a-și îndeplini destinul - Unirea.

Victoriile repurtate au născut în mintea domnitorului român idei politice fecunde, planuri îndrăznețe, privite cu admirație sau temere de către contemporanii săi. "Se zice - însemna regele Franței Henric al IV-lea după cuprinderea Moldovei sub stăpânirea lui Mihai Viteazul - că românul este foarte tare și că planurile lui cresc potrivit cu izbânzile"¹⁷. În câteva luni, dând expresie unei idei ce sălășluia de veacuri

¹³ *Ibidem*, p. 122

¹⁴ N. Bălcescu, *Opere alese*, vol. II, *România supt Mihai Voievod Viteazul*, București, 1960, p. 233

¹⁵ *Mihai Viteazul în conștiința europeană*, II, *Cronicari și istorici străini, sec. XVI - XVIII*, București, 1983, p. 235

¹⁶ St. Szamosközy, *Mihai Viteazul*, vol. II, *Campania lui Mihai, voievodul Valahiei, în Transilvania*, cartea a V-a, partea a V-a, p. 167

¹⁷ J. Hugonnot, *La Roumanie des origines à nos jours*, în *Les chaires de l'histoire*, nr. 75, april 1968, p. 32

în conștiința poporului român, Mihai Viteazul a reușit să reunească sub sceptrul său cele trei Țări Românești, intitulându-se în mai 1600 "Voievod și domn al Țării Românești și Ardealului și a toată Țara Moldovei". Politica lui Mihai Viteazul de strângere la un loc, sub o singură conducere, a teritoriilor românești, a fost comparată de istoricul francez Jean Hugonnot cu sistemul de restaurare și unificare promovat în Franța de regele Henric al IV-lea¹⁸.

În timp ce marile state vecine priveau cu îngrijorare succesele lui Mihai Viteazul în înfăptuirea ideii de unitate politică a românilor, idee a cărei forță avea să fie validată de istorie, spre *Român* își îndreptau gândurile popoarele balcanice în speranța de a fi eliberate de sub asupra otomană și de teroare. Ele preamăreau în cântece vitejia lui Mihai și-l numeau cu dragoste "Steaua de la răsărit".

Niciodată până atunci lumea nu vorbise atât de mult despre români și nicicând fapta unui voievod român nu stărnise un ecou atât de întins în Europa și nu generase o corespondență atât de vastă ca cea a unirii Țărilor Române de acum 400 de ani. Au fost înainte voievozi în Țara Românească și Moldova care s-au răscolit împotriva otomanilor, dar nimeni nu a luptat cu atâta succes, încadrat într-o alianță europeană pe măsura celei înjghebate de papă și de habsburgi după izbucnirea din nou a războiului turco-austriac din 1591 și după declararea lui formală în 1593. Nu mai puțin adevărat este însă și faptul că nici un voievod român n-a întâlnit până atunci în calea realizării rărețelor sale planuri militare și politice, mai multe și mai variate adversități, începând cu ura personală și terminând cu războiul și crima, ca cel ce la 1600 a strâns pentru prima dată în istoria noastră sub un singur sceptru, frânturile de viață românească de la sud, nord și răsărit de Carpați și care încercat să făurească un stat unitar, puternic în fața tendințelor de stăpânire și cotofire turco-habsburgo-polonă în această parte a Europei.

În această alianță - Sfânta Ligă - care s-a încheiat între papă, imperiu, Spania, Austria, Toscana, Mantova, Ferrara, Transilvania, Moldova și Țara Românească, a refuzat să adere Polonia, putere cu mari resurse economice și militare, care a păstrat mai departe relații pașnice cu turcii. Ba mai mult, această țară, prin politica ei de expansiune la Marea Neagră, promovată în acel timp de cancelarul și marele hatman Ioan Zamoyski, a rupt unitatea frontului antiotoman constituit din Țările Române la Dunăre și în Carpați și și-a înfăptuit aici propriile sale planuri politice și economice, în dauna ligii și împotriva războiului de aliberare al românilor, paralizând în ultima instanță unirea lor din 1600.

Despre aceste întâmplări s-au păstrat și s-au tipărit până acum multe și felute scrisori, mai ales străine. Acest material documentar stă la baza informațiilor privind acțiunile domnitorului Mihai Viteazul, care a dominat istoria Țărilor Române și cea a sud-estului european la cumpăna veacului al XVI-lea.

În acest moment foarte greu, după lupta din septembrie 1600 de la Mirăslău, când Mihai Viteazul a fost trădat de mulți, secuii i-au dat un neprețuit ajutor. Împotriva

¹⁸ *Ibidem*

lui erau gata să intre în Transilvania și trupele hatmanului polon Jan Zamoiski, atacul se îndreptă însă către Țara Românească. Astfel, la 5 octombrie 1601, ei (polonii) se afluau la Focșani și la 6 octombrie la Buzău.

Aflând că hatmanul Jan Zamoyski este cu trupele polone aproape de Buzău, Mihai trece din Transilvania cu armata sa pe sub poalele munților din Țara Românească și la 6 octombrie este în zona Prahovei, în apropiere de Ploiești, unde organizează apărarea. Pentru a face față ofensivei polone prin surprindere, voievodul trimite un corp de oaste care să ocupe poziție de luptă, la Ratești - 25 km nord de Buzău. Însă Zamoyski ocupă orașul Buzău la 10 octombrie și nu a mai fost posibilă organizarea unei apărări pe râul Buzău. Astfel, prima confruntare are loc la Năieni la 12 octombrie.

Regrupând forțele, Mihai coboară pe valea Cricovului Sărat pentru a se opune unei înaintări polone spre Ploiești și pentru a Câștiga timpul necesar sosirii ajutoarelor ce le aștepta. Dar ajutoarele promise de Bsta nu au sosit, datorită opoziției nobilimii. Cele de sub comanda marelui ban Calotă Buzoianu și a oastei sale îl lipsesc pe Mihai de un ajutor prețios în lupta decisivă ce urma în zona Ploieștiului (locul vizat de Zamoyski, știind că aici domnul român avea o reședință).

Deși rămas fără sprijin - îi scrie mai târziu Mihai lui Rudolf al II-lea - "nu m-aș fi temut niciodată numai de poloni, dacă n-ar fi început din altă parte și războiul cu turcii". Înaintarea polonilor devenea tot mai amenințătoare pentru Mihai, întrucât fusese nevoit să trimită o parte din forțe contra turcilor. Voievodul ia măsuri de apărare la Bucov, situat la est de Ploiești, între râul Teleajen și pâraul Bucovel, paralel cu organizarea hărțuirii trupelor polone, pentru a le produce pierderi și a le întârzia înaintarea în interiorul Țării Românești până la bătălia finală.

La 13 octombrie 1600 are loc o nouă încercare de rezistență în apropiere de Ceptura. Aici, Baba Novac îi urmărește pe dușmani utilizând artileria, dar și prin acțiuni de hărțuire, să întârzie cât mai mult cu puțință înaintarea inamicului spre Ploiești, unde Mihai organiza în grabă o nouă poziție de apărare. Baba Novac, deși se fala sub focul artileriei polone, nu cedează ușor poziția, ajungând la 14 octombrie 1600 pe râul Cricovul Sărat, fără a se angaja în vreo ciocnire mai mare cu forțele polone. Această tactică folosită de devotatul oștean Baba Novac i-a permis lui Mihai să-și întărească pozițiile alese de el. Acum, Baba Novac cu o oaste de 6 000 - 7 000 de oameni, primește ordin de la domnul român ca, prin acțiuni rapide, să ocupe un aliniament de rezistență pe râul Bucovel. Totodată, grosul armatei muntene ocupa la 14 octombrie în depresiunea Padin o poziție defensivă în dreapta Bucovelului. Astfel, Bucovul a fost ales ca loc de rezistență al oastei lui Mihai și prin faptul că din această zonă se deschideau trei direcții: Valea Teleajenului, Valea Prahovei și spre Târgoviște, pe unde puteau să-i sossească ajutoarele promise de imperiali.

După cum remarcă Miron Costin, la Bucov Mihai "...a așteptat pe leși punând apa ca o piedică între oști". Pedestrimea a fost masată în pădurea din apropiere. Pregătirile de la Bucov au durat o săptămână. Zamoyski nefiind informat asupra manevrei executate de Mihai, a așteptat între 15 - 18 octombrie pe râul Cricovului

Sărat, apoi a înaintat spre Bucov. Baba Novac l-a hărțuit încontinuu în timp ce înainta, oastea sa fiind completată de voievod, acum, până la 8 000 de oameni (jumătate din oastea Țării Românești), bine plasată în regiunea împădurită și deluroasă de la nord-est de Bucov.

La 19 octombrie 1600 a început bătălia de la Bucovel, care în prima zi a constat mai mult în dueluri de artilerie din ambele tabere, executate peste apa râului. A doua zi - 20 octombrie 1600 - Zamoski bate timp de două ceasuri centrul și aripa stângă a oastei lui Mihai. În același timp, cazacii și husarii urcă pe malul Bucovelului protejați de ceață, trec și atacă în flanc poziția lui Mihai. Planul polonezilor urmărea executarea unei manevre către aripa dreaptă unde comanda Baba Novac, manevră care îi asigura pătrunderea în dispozitiv între Dealul Mare și dealul Gâlmeea, prin care putea să nimicească forțele lui Mihai din centru și să deschidă comunicația spre Târgoviște - capitala Țării Românești. Domnul se deplasează cu cavaleria sa în sprijinul aripii stângi, unde lupta se duce cu îndârjire timp de câteva ore. În timp ce dreapta rezistă atacului inamic, Mihai aduce în sprijinul stângii și o parte din infanterie, dar atacurile repetate ale husarilor poloni nu pot fi oprite decât cu mari pierderi. Astfel, în timp ce toate rezervele lui Mihai sunt degajate pe aripa stângă pentru a opri atacul de flanc al cazacilor și al husarilor, Zamoyski ataca cu o parte din oastea sa flancul drept, comandat de Baba Novac și centrul dispozitivului. Baba Novac contraatacă cu putere, împrăștiind un regiment polonez de archebuzieri. În timp ce el luptă cu multă hotărâre, pedestrima română este scoasă din șanțuri. Cedează și aripa dreaptă în fața atacului cavaleriei polone, apoi se retrage împreună cu Baba Novac. Bătălia de la Gura Bucovelului - care durase câteva ceasuri - este pierdută. Mihai se retrage în ordine, apărându-se continuu spre a evita o eventuală încercuire a inamicului, până ajunge la Trăgșor. În capul coloanei mergea Mihai, înconjurat de cavaleria lui Baba Novac, iar pe aripi se retrăgea pedestrima.

Lupta a fost crâncenă, căci "...căzut-a la acel război 1 000 de trupuri de îmbele părțile, iară oastea lui Mihai Voda mulți" - scrie Miron Costin. Dar nici la Teleajen nu s-a produs o catastrofă pentru armata munteană, ceea ce a permis domnului să-și regrupeze o mare parte din oaste pentru noi lupte.

După bătălia de la Bucov - teleajen, armata polonă a ocupat târgul Ploiești, iar Movilă a fost proclamat domn și a depus jurământ de credință lui Zamoyski, promițând să plătească coroanei poloneze un tribut anual de 40 000 galbeni. Iată cum descrie Stanislaw Golski, voievodul ținuturilor Podoliei, în documentul dat în tabăra de pe Teleajen, în ziua de 23 octombrie anul 1600, acest eveniment: "Duminica trecută, adică în ziua de 15 octombrie, ne-am întâlnit cu oastea lui Mihai sub munții pe lângă care mergem acum chiar de la granița Moldovei, de câteva duminici, (sic), prin țara Munteniei, - oaste care era de vreo 8 000 și pe care a rânduit-o, cu Baba Novac, pentru cursa, în munți. N-am putut, din cauza locurilor strâmte, să-i lovim cu oastea pe aceia, dar hărțaii noștri s-au tot fugărit cu ai aceluia în tot cursul acelei zile, au ucis mulți dintre ei și au luat prinși, iar la urmă i-au înfrânt de tot pe aceia, astfel că au trebuit să fugă în aceeași zi cu acest hatman al lor spre oastea cea mare care era la 2 mile.

A doua zi, luni, marți și miercuri nu l-am putut ajunge pe acela, căci și-a mânat oastea sa mult către Ploiești, un orașel de-al său, unde are o curte întărită bine. Acolo, la o milă de acest Ploiești, și-a așezat oastea, între dealuri, într-un loc foarte apărut, între păduri, câioage și râuri, crezând că pe semne nu-l vom căuta acolo. Am ajuns acolo, în împrejurimile Ploieștilor, joi noaptea, și ne-am așezat la o milă de tabăra lui.

A doua zi, vineri, adică în ziua de 20 a aceleiași luni, lăsând acolo tabăra noastră, am pornit spre acela, după miezul nopții, călare și pe jos și așa am ajuns dimineata, prin păclă, în imediata apropiere a taberei lui și ne-am rânduie acolo tunurile pe un deal înalt și foarte prielnic lui, dar noi ne-am așezat fără nici o piedică, nici o stricăciune. De acolo, de îndată ce s-a ridicat ceața, ai noștri au lovit din 10 tunuri în tabăra aceluia, tabără pe care el n-a urmit-o din loc nici cât de cât. Dar, deoarece era înalt dealul de unde trăgeau ai noștri, n-am putut să-l păgubim mai de loc cu tunurile noastre, totuși ai noștri n-au încetat să tragă întârziindu-i aceluia oastea pentru ca noi să putem, între timp, să cercetăm atât poziția locului unde aveam să ne batem, cât și rânduiala de luptă a oștirii neprietenului care număra, în linie, la 50 000 de oameni."¹⁹

Având la bază informațiile documentare și existența unei ruine - altar dintr-o biserică - în Ploiești, strada Mihai Bravu nr. 105, s-au făcut cercetări arheologice în anii 1986 - 1991, unde s-a descoperit o necropolă cu inventar foarte bogat: monede din argint, emisiuni Ferdinand I, Maximilian, Rudolf, Sigismund Vassa, inele din aur și argint, fragmente de țesătură cu fir de aur și argint, ceramică smălțuită, etc. Toate aceste obiecte demonstrează cu temeinicie apartenența celor înhumați în această necropolă, la o categorie de locuitori antrenanți în raporturi economice specifice așezărilor cu caracter rural.

Deasemeni, investigațiile arheologice au scos la iveală fundația bisericii din timpul lui Matei Basarab, care suprapune o construcție mai veche, din piatră, ce aparține din punct de vedere stratigrafic epocii lui Mihai Viteazul (coroborând monedele și inventarul descoperit, menționat mai sus).

În cursul anilor 1999 - 2000, cercetările arheologice realizate în Gherghița - localitate (după cum am amintit) unde Mihai Viteazul a emis documente - a fost descoperit un complex de construcție din piatră legat cu mortar, desvelit parțial, în care se delimitează o latură a construcției din piatră, lungă de 7 m, din care se păstrează șanțul de fundație cu resturi ale zidului inițial, cu lățimea de 0,6 m; în fața acestui zid s-a descoperit o platformă de mortar cu pietre încastrate, un fel de verandă.

Din punct de vedere al datării complexului, s-a constatat că zidul construcției se fundează la o adâncime de 0,5 m de la nivelul medieval, suprapunând, fără a-l deranja, un mormânt de copil de câțiva anișori, din secolul al XV-lea, rezultând, astfel, termenul postquem (după care s-a construit clădirea respectivă). Datarea nivelului de la care s-a fundat construcția din piatră, s-a făcut pe baza ceramicii descoperite, în special a unui vas întregibil (secolul al XV-lea), a restului de ce-

¹⁹ S. Golski, *Mihai Viteazul în conștiința europeană*, vol. I, p. 592-593, doc. 219

ramică existent în nivelul de construcție și a unui fragment de vas ceramic încastrat în mortarul clădirii, construcția ar aparține secolului al XVI-lea, probabil celei de-a doua jumătăți a secolului.

Stratigrafia complexului ne arată că la începutul secolului al XVII-lea construcția a fost demolată, luându-se până și piatra din șanțul fundației. Un strat de pământ de circa 10 cm grosime acoperă întreaga construcție și nivelul de construire al secolului anterior.

În cursul anului 2001 vor continua investigațiile arheologice în acest punct, pentru a clarifica ipoteza dacă aici s-a aflat construcția casei pe timpul șederii lui Mihai Viteazul la Gherghița.

Desprindem din cele relatate faptul că, în politică, Mihai a fost omul timpului său. A folosit metodele și mijloacele pe care le-au practicat și contemporanii săi. Deși realizarea unirii celor trei Țări Române a fost de scurtă durată, memoria făuritorului ei s-a transmis de la epocă la epocă, din generație în generație.

Împlinirea în anul acesta a 400 de ani de la mârșava crimă de la Câmpia Turzii (9/19 august 1601) care a însemnat decapitarea lui Mihai Viteazul este un prilej de comemorare, dar și de cinstire a personalității și faptelor eroului de la Călugăreni, reper în lupta seculară pentru independența și unitatea poporului român.